

Till
Umeå tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

2025-01-17

Ansökan om ändringstillstånd enligt miljöbalken

Sökande	Skellefteå Kraft, org. nr. 556016-2561
Ombud	Advokaten Agnes Larfeldt samt bitr. jur. Tove Fohrman Agnes advokater Finnboda Kajväg 15 131 72 Nacka Telefon: 070 388 38 22 e-post: agnes@agnesadvokater.se Telefon: 070 388 38 23 e-post: tove@agnesadvokater.se
Saken	Tillstånd till ökad vattenavledning m.m. vid Granfors kraftverk, Skellefteå kommun, Västerbottens län

ORIENTERING

Granfors kraftverk ägs av Skellefteå Kraft AB och är ett av 15 kraftverk i Skellefteälven, av vilka 11 ägs av Skellefteå Kraft. Skellefteälven är en av Sveriges viktigaste älvar för kraftproduktion och samtliga storskaliga kraftverk återfinns i klass 1, dvs. har bedömts ge störst bidrag till balansenringen av elsystemet. Vattenregleringen i älven samordnas via Skellefteälvens Vattenregleringsföretag (SVF) i vilket Skellefteå Kraft, Vattenfall och Statkraft deltar.

Utbyggnad av Skellefteälven skedde med start i början av 1900-talet och den storskaliga utbyggnaden, inklusive Granfors kraftverk, ägde rum under 1960-talet. Omprövning för moderna miljövillkor av kraftverken i Skellefteälven ska, enligt det förslag till nationell plan för vattenkraften som nu föreligger, påbörjas senast den 1 februari 2030. Skellefteå Kraft bedriver emellertid ett löpande arbete med renovering och uppgradering av kraftverksstationerna i älven och ser även över möjligheten till ett mer effektivt utnyttjande av anläggningarna. Tidigare har tillstånd meddelats för utbyggnad av Rengård samt Grytfors kraftverk (2021), Selsfors kraftverk (2022) och Finnfors kraftverk (2023).

Skellefteå Kraft avser nu att bygga ut kraftverket i Granfors med ett aggregat (G3) för att öka utbyggnadsvattenföringen från dagens 260 m³/s till högst 370 m³/s i syfte att öka effekt och reglerförmåga. Genom att öka utbyggnadsvattenföringen i Granfors kraftverk motsvarar kapaciteten i kraftverket bättre kapaciteten i omgivande anläggningar och reglerförmågan och energiproduktionen ökar. Detta är positivt för Sveriges elförsörjning och målet om 100 procent fossilfri elproduktion.

Utbyggnaden kan ske i befintlig anläggning och innebär varken någon förändring av nuvarande dämmnings- och sänkningsgränser eller andra villkor för verksamheten. Påverkan på flödesförhållandena är mycket begränsad och bedöms inte göra någon skillnad för erosionsstabilitet eller försämra förhållandena för vattenlevande organismer. Under anläggningsskedet kan störningar inom närområdet uppkomma främst genom buller.

Innehållsförteckning

ORIENTERING	2
YRKANDEN	5
UTVECKLING AV TALAN	6
1. Inledning.....	6
2. Ansökans utformning	6
3. Höjd- och koordinatsystem	6
4. Rättsliga utgångspunkter	6
4.1 Tillstånd till Granfors kraftverk	6
4.2 Tillstånd till korttidsreglering.....	7
4.3 Gällande villkor.....	8
4.4 Ändringstillstånd	9
4.5 Prövning av anläggning för förnybar energi	9
4.6 Elberedskapslagen	10
5. Omgivningsbeskrivning.....	10
5.1 Allmänt.....	10
5.2 Hydrologi och vattenmiljö	11
6. Tekniska förhållanden	11
6.1 Inledning	11
6.2 Beskrivning av nuvarande anläggning.....	11
6.3 Planerade åtgärder.....	12
6.4 Masshantering	13
7. Alternativredovisning	13
8. Samråd	13
9. Miljökonsekvenser.....	15
9.1 Sammanfattning.....	15
9.2 Vattenmiljö	15
9.3 Naturmiljö	15
9.4 Rennäring	15
9.5 Kulturmiljö.....	16

9.6 Skyddade områden	16
9.7 Boendemiljö och enskilda intressen	16
10. Miljökvalitetsnormer för vatten.....	17
10.1 Klassificering och normsättning.....	17
10.2 Påverkan på miljökvalitetsnormerna.....	17
10.2.1 Biologiska och fysikaliska kvalitetsfaktorer	17
10.2.2 Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer	17
11. Tillåtlighetsfrågor.....	18
12. Förslag till villkor och skyddsåtgärder.....	18
12.1 Villkor för ändringstillståndet	18
12.2 Skyddsåtgärder och kontrollprogram	19
13. Särskilda frågor vid vattenverksamhet	19
13.1 Fastighetsförhållanden och rådighet	19
13.2 Sakägare och ersättningsfrågor.....	19
13.3 Tid för oförutsedd skada	19
13.4 Tid för utförande av arbeten	20
13.5 Särskilda avgifter	20
13.5.1 Fiskeavgift	20
13.5.2 Bygdeavgift	20
14. Övrigt	20
14.1 Prövningsavgift.....	20
14.2 Tillgänglighet	21

YRKANDEN

1. Skellefteå Kraft AB (sökanden) yrkar att mark och- miljödomstolen meddelar tillstånd enligt 16 kap. 2 b § miljöbalken till ökad vattenavledning vid Granfors kraftverk, innebärande en rätt att genom kraftverket avleda ett högsta vattenflöde om 370 m³/s.
2. Sökanden yrkar även tillstånd att vidta de byggnadsåtgärder som krävs för den ökade avledningen, huvudsakligen innefattande utbyggnad av befintlig maskinstation och sektorutskov, anläggande av nytt intag, nytt aggregat G3 och schakt vid utlopp samt tillfälliga fångdammar, allt i enlighet med vad som närmare anges i teknisk beskrivning, Bilaga 2.
3. Vidare yrkas rätt att med det nya aggregatet G3 bedriva korttidsreglering i enlighet med för kraftverket gällande vattenhushållningsbestämmelser.
4. Sökanden yrkar även tillstånd under anläggningsskedet till hantering, bearbetning, krossning, tillfällig uppläggning och återvinning av i projektet genererade berg- och jordmassor samt betong.
5. Slutligen yrkar sökanden att mark- och miljödomstolen
 - a) Föreskriver villkor för ändringstillståndet i enlighet med sökandens förslag i avsnitt 12.1 nedan,
 - b) Fastställer arbetstiden till 7 år från den dag tillståndsdomen vinner laga kraft,
 - c) Bestämmer tiden för anmälan av ersättning för oförutsedd skada på grund av ansökan om vattenverksamhet till 5 år räknat från utgången av arbetstiden,
 - d) Bestämmer den förlust som sökanden enligt 31 kap. 22 och 23 §§ miljöbalken är skyldig att underkasta sig utan ersättning till en tjugondel av produktionsvärdet av den tillkommande vattenkraft som enligt ändringstillståndet kan uttas vid kraftverket, samt
 - e) Godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB).

UTVECKLING AV TALAN

1. Inledning

Granfors kraftverk är beläget ca 40 km från Skellefteälvens utlopp i Bottenviken. Kraftstationen är utbyggd med två aggregat, G1 och G2 som färdigställdes 1952 respektive 1965. Den installerade effekten är ca 39 MW och stationens totala utbyggnadsvattenföring är idag maximalt 260 m³/s.

Skellefteå Kraft har nu för avsikt att installera ytterligare ett aggregat G3 vid kraftstationen för att möjliggöra ökad vattenavledning och därmed ökat effektuttag och reglerförmåga vid anläggningen. Det nya aggregatet anläggs i anslutning till befintliga aggregat. Utbyggnaden innebär att vattenavledningen till kraftstationen kan ökas till högst totalt 370 m³/s utan att ny fallhöjd tas i anspråk eller någon ändring av vattenhushållningsbestämmelserna för kraftverket.

Utbyggnaden innebär en anpassning till utbyggnadsgraden vid närliggande stationer och underlättar vattenregleringen i älven. Som närmare redovisas nedan bedöms den ökade avledningen medföra små konsekvenser för vattenmiljön, då anläggningen är belägen i ett vattendrag som redan i dagsläget är utbyggt för storskalig vattenkraftproduktion. Ansökan är också väl i linje med den nationella planen för omprövning av vattenkraft. En omprövning för moderna miljövillkor för anläggningarna i Skellefteälven ska påbörjas senast den 1 februari 2030.

2. Ansökans utformning

Ansökan består av denna ansökningshandling med underbilagor bestående av gällande tillstånd (Bilaga 1), teknisk beskrivning (Bilaga 2), miljökonsekvensbeskrivning (MKB) (Bilaga 3), fastighetsuppgifter och rådighetsavtal (Bilaga 4) samt samrådsredogörelse (Bilaga 5).

3. Höjd- och koordinatsystem

Gällande höjdsystem för anläggningen utgörs av RH00, se Bilaga 2, avsnitt 2 för placering av huvudfix och höjdsystem.

Koordinatsystem i plan utgörs av Sweref 99 TM.

4. Rättsliga utgångspunkter

4.1 Tillstånd till Granfors kraftverk

Tillståndet till uppförande av Granfors kraftanläggning och dämning meddelades i dom den 14 juli 1948 (*Ans.D. 86/1947*). Anläggningen har därefter varit föremål för ett antal prövningar som innefattat höjning av dämningssgräns och installation av ytterligare ett aggregat samt säkerhetshöjande åtgärder. Anläggningen har idag två aggregat installerade med en sammanlagd utbyggnadsvattenföring om nominellt 225 m³/s (105+120) men med en rätt till maximal avledning av 260 m³/s.

Genom dom den 19 februari 1952 (*Ans.D. 86/1947*) gavs tillstånd till uppdämning av vattennivån i älven till höjden +123,5 m respektive sänkning av vattennivån till +122,5 m samt tillstånd till ändring av flodutskov och tillgodogörande av vattenkraften intill en vattenmängd av 120 m³/s.

Nedre Norrbyggdagens vattendomstol gav i dom den *12 december 1962 (A 1/1962)* tillstånd att sätta in ytterligare ett maskinaggregat i Granfors med en nominell vattenföring om 120 m³/s samt att tillgodogöra vattenkraft i älven om 260 m³/s.

Den *2 oktober 1980 (VA 4/80)* meddelande vattendomstolen tillstånd till ändring i vänstra flodutskovet i dammbyggnaden för Granfors kraftstation samt lagligförklaring. I dom den *27 maj 1987 (VA 1/86)* gav domstolen tillstånd att utföra rensningar i Skellefteälven nedströms Granfors samt tillstånd att lägga upp rensningsmassor.

För anläggningen meddelade domar har förtecknats och bifogas ansökan, se Bilaga 1.

4.2 Tillstånd till korttidsreglering

Granfors kraftverk omfattas av målet om Skellefteälvens korttidsreglering med en rätt till korttidsreglering vid anläggningen samt bestämmelserna för vattenhushållningen vid dammen, enligt dom den *10 maj 1963 i mål A 14/1960*. Tillståndet till korttidsreglering i 1963 års dom är gemensamt för Vargfors, Båtfors, Finnfors, Granfors, Krångfors och Selsfors kraftverk. Tillståndet gäller för de aggregat som var i drift vid tidpunkten för domen och anger en rätt att verkställa dygns-, vecko-, helg- och annan periodreglering mellan de regleringshöjder som angavs i domen.

I dom den *16 augusti 1965 i mål A 14/1960* gavs tillstånd till korttidsreglering för kraftverkets andra aggregat med samma villkor som för det första aggregatet. I dom den *13 december 1967 i mål A 14/1960* gavs slutligt tillstånd till korttidsreglering vid Kvistforsens kraftverk m.fl. samt beslut rörande vissa skadefrågor.

Med hänsyn till att det meddelats ett tillstånd till korttidsreglering vid kraftverken i Skellefteälven samt att detta är knutet till befintliga aggregat yrkar sökanden specifikt en rätt att bedriva korttidsreglering även med det nya aggregatet vid Granfors, även om detta är en naturlig konsekvens av anläggningens tekniska utformning och drift. Korttidsregleringen är central för kraftverket och dess förmågor för energisystemet.

Av vattenhushållningsbestämmelserna i nämnda korttidsregleringsdom, framgår att korttidsreglering får ske mellan vissa höjder samt att tappningen från magasinen i princip får varieras mellan den vattenföring som kan nyttiggöras i Båtfors kraftstation, nominellt 280 m³/s och noll. Efter 1963 års dom kan dock konstateras att ytterligare utbyggnader har skett vid de olika kraftverken i älven, och över den begränsning som gäller enligt det villkor som kopplas till Båtfors kraftstation.

I korttidsregleringsdomen motiveras inte tappningsbestämmelsen kopplad till Båtfors kraftverk närmare. Vid den tidpunkten hade emellertid Båtfors den största utbyggnadsvattenföringen och den rimliga tolkningen av villkoret är att det syftade till att möjliggöra framtida utbyggnad utan ny skadereglering och därmed för att tydliggöra vilken omgivningspåverkan som har prövats och skadereglerats i korttidsregleringsmålet. Båtfors ägs av sökanden och regleringen sker samordnat för hela älven inom ramen för Skellefteälvens vattenregleringsföretag.

Med anledning av att den planerade utökade avledningsförmågan vid Granfors kraftstation inte bedöms medföra några negativa konsekvenser för kringliggande kraftverk eller andra intressen och därmed inte heller något behov av skadereglering, har nämnda villkor inte någon betydelse för den utökade avledningen vid Granfors kraftverk. Sökanden föreslår därför, i likhet med vad som föreskrivits i tidigare mål, att den utökade verksamheten ska bedrivas i enlighet med för kraftverket gällande vattenhushållningsbestämmelser.

4.3 Gällande villkor

Sammanfattningsvis gäller följande villkor och bestämmelser för driften av Granfors kraftstation.

I Nedre Norrbygdens vattendomstol dom den 10 maj 1963 föreskrevs bestämmelser för korttidsreglering och villkor för vattenhushållningen för kraftverket. Vattenhushållningsbestämmelserna samordnades och kompletterades i 1967 års dom.

Vattenhushållningsbestämmelser för korttidsreglering enligt 1963 och 1967 års domar

- Korttidsreglering får utövas som dygns-, vecko-, helg- och annan periodreglering vid berörda kraftverk.
- Tappningen från kraftverksmagasinet får i princip varieras mellan den vattenföring som kan nyttiggöras i Båtfors kraftstation, nominellt 280 m³/s, och noll.
- Vattenståndet i kraftstationens magasin får varieras med en meter, mellan nivåerna +123,5 m och +122,5 m under tiden 1 juni–15 augusti dock endast mellan nivåerna +123,5 m och +123,0 m.
- Vid risk för skador av väsentlig betydelse för motstående intressen genom isdämning äger SMHI föreskriva erforderlig begränsning av regleringen. Part som inte är nöjd med sådan föreskrift får begära vattendomstolens prövning. Intill dess domstolens besked föreligger ska föreskriften följas.
- Vattenhushållningsbestämmelserna kan intill skadebehandlingen i målet slutförts, på begäran av part eller när det föreligger anledning, föras med ändringar eller tillägg.

Kontrollbestämmelser

1967 års dom hänvisar till 1963 års dom. De kontrollbestämmelser som föreskrevs är enligt följande.

- SMHI ska utöva kontroll över korttidsregleringens handhavande.
- Sökanden ska tillhandahålla de uppgifter samt utföra de åtgärder, undersökningar och beräkningar som SMHI finner erforderliga för fullgörandet av uppdraget som kontrollant.
- SMHI äger rätt att lämna ytterligare föreskrifter för regleringens handhavande. Föreskrifterna kan överklagas till vattendomstolen.

I 1967 års dom angavs även följande.

- Fortlöpande kontroll ur allmän recipientsynpunkt av vattenbeskaffenheten på utloppsträckan från Lejonströmsbron till Ursviksfjärden har under tiden för den tillfälliga korttidsregleringen skett enligt ett program som upprättats i samråd med Statens vatteninspektion och sökandena. Undersökningarna ska tills vidare fortsätta. Statens naturvårdsverk ska på sökandenas bekostnad omhänderta kontrollen av undersökningarna, lämna föreskrifter om deras fortsatta bedrivande och bestämma om deras upphörande.

Föreskrifter till skydd för det allmänna fiskeintresset

- Skyldighet att årligen betala fiskeavgift enligt 2 kap. 10 ÄVL med anledning av älvens korttidsreglering (*dom den 10 maj 1963 i mål A 14/1960*, fastställs i *dom den 1 april 2005 i mål M 324-99*). Avgiften fastställs till 5 öre per turbinhästkraft för Granfors m.m. och ska utgå så länge korttidsreglering utövas.
- Omprövning av fiskeavgift enligt 2 kap. 10 § efter ansökan av Kammarkollegiet (*dom den 3 maj 1979 i mål VA 24/78*).

Bygdekraft

- I 1962 års dom (A 1/1962) anges att kraftproduktionen med ett andra aggregat uppgår till 6 700 kW ekvivalent årseffekt. Bestämmelserna i 4 kap. vattenlagen är tillämpliga och sökanden är skyldig att tillhandahålla kraft åt kringliggande bygd till högst 3,5 procent av den kraftmängd som kan uttas med ett nytt andra aggregat G2.

Flottnings

- När flottnings pågår inom dämningssområde, får korttidsreglering bedrivas där endast under förutsättning att det finns medgivande från Skellefteå flottningsförening. Om sökanden anser att flottningsföreningen utan tillräckliga skäl motsätter sig reglering i den omfattning sökanden påfordrar, ska frågan prövas av vattendomstolen (1967 års dom).

4.4 Ändringstillstånd

Ansökan avser tillstånd att öka vattenavledningen genom Granfors vattenkraftverk till en maximal vattenföring om 370 m³/s från dagens vattenföring på maximalt 260 m³/s genom anläggande av ett nytt aggregat. De planerade åtgärderna innebär arbeten i vatten och ändring av en vattenanläggning, vilket utgör tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Åtgärderna innebär inte någon förändring av dämningss- eller sänkningsgräns.

Vid ändring av en vattenverksamhet för produktion av vattenkraft får tillståndsprövningen begränsas till att enbart avse ändringen om verksamheten omfattas av den nationella planen för omprövning av vattenkraft (16 kap. 2 b § miljöbalken). Vid en sådan prövning krävs det inte någon bedömning om det är lämpligt med ändringstillstånd för en avgränsad del av verksamheten. Eftersom Granfors kraftverk är anmäld till den nationella planen för omprövning av vattenkraft ska aktuell tillståndsprövning avgränsas till de ansökta ändringarna och de miljökonsekvenser som följer av dessa.

4.5 Prövning av anläggning för förnybar energi

EU-förordning 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi syftar till att främja och påskynda produktion och användning av förnybar energi. Förordningen ändras i vissa delar genom Rådets förordning 2024/223, som ska tillämpas från och med den 1 juli 2024.

Enligt artikel 3 ska bl.a. drift av kraftverk och anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor antas vara av övervägande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägning av rättsliga intressen i det enskilda fallet. I artikel 3a förtydligas kravet på alternativredovisning.

I artikel 5 regleras uppgradering av kraftverk för förnybar energi. Enligt stycke 1 (enligt lydelsen) ska tillståndsförfarandet för uppgradering av kraftverk för förnybar energi som leder till en kapacitetsökning inte vara längre än 6 månader. Enligt stycke 3 ska en miljökonsekvensbedömning begränsas till de potentiella betydande effekterna av ändringen jämfört med det ursprungliga projektet.

De planerade arbetena innebär en effektivisering som medför en kapacitetsökning av kraftverk för förnybar energi. Sökanden anser därför att förordningen bör beaktas.

4.6 Elberedskapslagen

Enligt 19 § elberedskapslagen får inte mål enligt 11 kap. miljöbalken om tillstånd till anläggning som omfattas av bestämmelserna i elberedskapslagen, eller till väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av en sådan anläggning, avgöras innan prövning har skett enligt elberedskapslagen.

Med anledning av hur bestämmelsen är formulerad är det sökandens uppfattning att 19 § elberedskapslagen gäller dels prövning av tillstånd till vattenverksamhet vid ny anläggning som omfattas av elberedskapslagen, dels väsentlig ändring av en sådan anläggning. Den nu aktuella ansökan om ändringstillstånd enligt miljöbalken avser effektökning vid en befintlig och tillståndsgiven anläggning och utgör således inte ett mål om tillstånd till en ny anläggning. Det saknas närmare ledning i lagtext och förarbeten rörande vilka ändringar som ska anses som väsentliga enligt 19 § elberedskapslagen, men begreppet ”väsentliga” ändringar används även i fråga om den anmälningsplikt som föreskrivs enligt 7 § elberedskapslagen. Vad som ska förstås som väsentliga ändringar enligt 7 § elberedskapslagen har förtydligats i 12 § Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om elberedskap (SvKFS 2013:2).

De planerade arbetena eller ansökt ändring vid Granfors kraftverk utgör enligt sökandens uppfattning inte sådana ändringar som avses i 12 § i föreskrifterna, och ansökan omfattas därmed inte heller av 19 § elberedskapslagen.

Det kan dock samtidigt understrykas att Granfors kraftverk bedöms vara en sådan anläggning som är av väsentlig betydelse enligt 6 § elberedskapslagen och därför kommer planerad ändring att anmälas till elberedskapsmyndigheten. Enligt 6 § elberedskapslagen får inte arbetet påbörjas före elberedskapsmyndigheten fattat beslut i frågan. Syftet med anmälningsskyldigheten enligt 6 § elberedskapslagen är att en prövning av vilka beredskapsåtgärder som behövs ska göras före anläggnings- eller ändringsarbeten vidtas, för att effektivisera beredskapsarbetet och minska kostnader för att vidta beredskapsåtgärder. Med hänsyn till att planerad ändring ska anmälas och elberedskapsmyndigheten ges möjlighet att pröva om beredskapsåtgärder ska vidtas innan faktiska arbeten utförs, har tillämpning av 19 § elberedskapslagen således inte någon faktisk betydelse i detta fall. Därmed bör inte mark- och miljödomstolen avvakta prövning enligt elberedskapslagen innan målet om ändringstillstånd enligt miljöbalken avgörs.

5. Omgivningsbeskrivning

5.1 Allmänt

Skellefteälven flyter genom kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Sorsele, Malå, Norsjö och Skellefteå – en sträcka på ungefär 40 mil – och består i den norra delen av flera stora sjöar, främst Sädvajaure, Rebnisjaure, Hornavan, Uddjaur och Storavan, som alla är reglerade. Granfors kraftverk ligger i Skellefteälvens huvudfåra i Skellefteå kommun, Västerbottens län. Granfors kraftverk utgör det fjärde kraftverket räknat från Bottenvikens mynning.

Skellefteälven är en av de älvar som har högst regleringsgrad i landet. Vattenregleringen i älven samordnas via Skellefteälvens Vattenregleringsföretag i vilket Skellefteå Kraft, Vattenfall och Statkraft deltar.

Närmast uppströms Granfors kraftverk ligger Finnfors kraftverk och närmast nedströms ligger Krångfors kraftverk. Den del av Skellefteälven som ligger uppströms Granfors kraftverk har ett

flertal biflöden av varierande betydelse. Inom Granforsmagasinet finns två biflöden, Hästbäcken och Brubäcken. Utöver dessa mynnar ett antal mindre bäckar i Granforsmagasinet.

I närheten av kraftverket finns ett tiotal permanent- och fritidshus i anslutning till älven. De hus (fritidshus) som ligger närmast verksamhetsområdet är belägna på ett avstånd om drygt 150 m.

För en närmare beskrivning av omgivningsförhållandena och skyddsvärda intressen hänvisas till miljökonsekvensbeskrivningen, Bilaga 3, avsnitt 4.

5.2 Hydrologi och vattenmiljö

Skellefteälven vid utloppet från Granfors kraftverk har en medelvattenföring på ca 170 m³/s. Avrinningsområdet vid Granfors kraftverk är enligt SMHI ca 11 110 km² och har en sjöandel om ca 7 procent.

Skellefteälven är ett reglerat vattendrag, i vilket bedrivs både årsreglering och korttidsreglering. Enligt uppgifter från Skellefteälvens vattenregleringsföretag är regleringsgraden vid kraftverket närmast mynningen, Kvistforsens kraftverk, 57 procent, vilket innebär att Skellefteälvens regleringsgrad är den näst högsta i Sverige.

Karakteristiska, reglerade flöden för Skellefteälven vid Granfors dammanläggning utifrån uppmätta data år 1988–2021 (Skellefteälvens Vattenregleringsföretag, 2023).

Benämning	Flöde (m ³ /s)
Högsta högvattenföring (HHQ)	660
Medelhögvattenföring (MHQ)	420
Medelvattenföring (MQ)	170
Medellågvattenföring (MLQ)	50

6. Tekniska förhållanden

6.1 Inledning

Befintlig anläggning samt de arbetsmoment som ska utföras beskrivs närmare i den tekniska beskrivningen i Bilaga 2 och sammanfattas kort nedan.

6.2 Beskrivning av nuvarande anläggning

Kraftstationen är utbyggd med två aggregat som färdigställdes 1952 respektive 1965. Den installerade effekten är ca 39 MW och aggregatens nominella vattenföring är 225 m³/s (105+120). Reglering sker mellan dämningssgränsen +123,5 m och sänkningsgränsen +122,5 m och fallhöjden är ca 19 m.

Räknat från vänster strand består anläggningen av en 100 m lång jorddamm, intag för befintliga aggregat, en 75 m lång regleringsdamm med ett plomberat flottningsutskov, tre utskov, tre bottenutskov och en 70 m lång kröddamm som ansluter till höger strand.

Kraftstationen inrymmer två aggregat G1 och G2. Kraftstationen är grundlagd på berg. Sammanbyggt med aggregaten finns utrymmen för avlastningsplan, generatorstallverk, kontrollrum etc. Maskinsalen ansluter uppströms till en intagsbyggnad med två intagsluckor. Intagen är vardera 12 m breda och är försedda med grindar med spaltvidden 70 mm. De tre utskoven är 17,5 m, 20,5 m och 19,25 m breda. Intaget som är 17,5 m regleras med en sektorlucka och övriga två med segmentluckor. Dessutom finns tre bottenutskov inne i regleringsdammen. Dessa är tagna ut drift. Det mittersta är möjligt att rusta upp för idrifttagning.

Sugrören mynnar i en ca 100 m lång utloppskanal nedsprängd i berg längs älvens vänstra strand. Rensningar har utförts i älvfåran i två omgångar, senast 1987.

6.3 Planerade åtgärder

Utbyggnad av Granfors kraftverk innebär att en ny kraftstationsbyggnad byggs i direkt anslutning till höger om befintlig kraftstation, i befintlig dammlinje. Utbyggnaden innefattar ombyggnad av befintligt utskov, nytt aggregat G3 med utbyggnadsvattenförling om ca 110 m³/s och en effekt om ca 19 MW. Utbyggnaden tar utrymmet för den gamla flottningsrännan och delar av nuvarande sektorutskov i anspråk. Det innebär att resterande del av utskovet behöver byggas om och anpassas efter flödet. Kraftstationen och utskovet byggs bakom gemensamma fångdammar uppströms och nedströms. Anläggningens nya utbyggnadsvattenförling kommer vara maximalt 370 m³/s.

Sektorutskovet (utskov 1) får en minskad bredd från 17,5 m till ca 9 m. För att säkerställa tillräcklig avbördningskapacitet för anläggningen behöver kvarvarande del av utskovet anpassas. Tillräcklig avbördningskapacitet för att dimensionerande flöde ska kunna avbördas på ett säkert sätt kan åstadkommas genom att sänka tröskeln till nivån ca +113 m i kvarvarande del av utskovet.

Överbyggnaderna för intag och kraftstation för befintliga aggregat G1 och G2 och för nytt aggregat G3 byggs ihop så att överbyggnaderna och även våningsplanen och traversbana blir sammanhängande för samtliga aggregat. Ett nytt intag med intagslucka och intagsgrind installeras på samma sätt som för aggregat G1 och G2 mellan nålavstängning och intagsluckan. Därmed kan befintlig utrustning för grindrensning användas. Efter intagsluckan leds vattnet till maskinstationens turbin genom ett lutande tillopp och en spiral i betong. Avsikten är att installera en kaplanturbin. Ovanpå spiralingjutningen utformas en våning för turbin och generatorsutrustning samt ett maskinsalsplan på liknande sätt som för befintliga aggregat. Kraftstationen avslutas med ett sugrör som kan stängas av mot nedströmsvattenytan med en sugrörlucka. Nedströms sugrörsutloppet utförs bergschakt under en kortare sträcka i syfte att minska utströmningsförluster.

Generatoren för det nya aggregatet kopplas till ett generatorsställverk som placeras inne i den nya maskinstationen. Från generatorstallverket installeras kraftkablar upp till en ny transformator utomhus i anslutning till befintlig kraftstationsbyggnad och vidare till befintligt ställverk på älvens vänstra sida som utvidgas med ett nytt ställverksfack.

Uppförandet av ny kraftstation och ombyggnad av sektorutskovet kommer att ske mellan uppströms- och nedströms fångdammar. Uppströms fångdamm utförs i två etapper. Under första etappen består fångdammen av en avstängning med befintliga bågsättar framför sektorutskovet. En ny kombinerad intags- och utskovspelare gjuts i torrhet bakom bågsättarna samtidigt som delar av befintliga betongkonstruktioner som t.ex. övre delen av skibordet i sektorutskovet rivs. I

andra etappen när intags-/utskovspelare är färdig består fångdammen av nålar monterade mellan den nya pelaren och befintlig monolit 4, invid befintligt flottsutskov. När nålarna är monterade kan rivning av befintliga konstruktioner ske för att ge plats för den nya kraftstationen. Nedströms fångdamm utformas som en rörspont. Fångdammen behövs för att hindra vatten att översvämma arbetsplatsen nedströmsifrån samt för att möjliggöra bergschakt i torrhet. Krönnivån för nedströms fångdamm väljs så att arbetsplatsen med marginal skyddas vid ett 100-årsflöde.

Åtgärder kommer att vidtas för att säkerställa avbördningskapaciteten under byggtiden.

Den sammanlagda byggtiden för utbyggnaden beräknas till drygt 4 år.

6.4 Masshantering

Arbetena med grundläggning för den nya kraftstationen samt för utloppskanalen kommer att generera en mindre mängd berg- och jordmassor. Rivning av gamla konstruktioner vid den nya kraftstationen och nytt utskov kommer generera rivningsmassor av armerad betong. För mellanlagring, sortering och bearbetning av massor planeras ett område nedströms dammen på älvens vänstra sida. Projektet ger ett mindre överskott från bergschakt som kan användas för förstärkning av arbetsvägar, uppställningsplatser och andra mindre förstärkningar inom arbetsområdet.

Hantering av massor beskrivs utförligt i den tekniska beskrivningen, Bilaga 2, avsnitt 5.5.

7. Alternativredovisning

Övervägda alternativ till ansökta åtgärder har utretts och redovisas i Bilaga 3, avsnitt 5. Nollalternativet i detta fall är att utbyggnaden inte genomförs och att kraftverket bibehålls. Det innebär att älvens potential för kraftproduktion och förmåga att leverera reglerkraft inte utnyttjas optimalt. Det leder till att man missar möjligheten att genom ökad effekt och flexibilitet balansera en ökad andel väderberoende förnybar elproduktion vilket är en viktig förutsättning i omställningen till ett förnybart energisystem och uppfyllnad av Sveriges klimatmål. Nollalternativet medför även att utbyggnadsvattenföringen är sämre anpassad till kringliggande kraftverk i nedre Skellefteälven vilket kan få som konsekvens att magasinet behöver regleras mer än vad som vore nödvändigt med en synkroniserad utbyggnad samt att vatten måste spillas genom utskoven.

Alternativa metoder har utretts men alternativen har bedömts vara mindre lämpliga med hänsyn till tekniska och miljömässiga aspekter. Alternativet att bygga en ny kraftverksbyggnad på den vänstra älvstranden har avfärdats eftersom det kräver ett nytt intag och en ny utloppstunnel. Alternativet har även avfärdats på grund av inverkan på kringliggande miljö samt att det är förenat med tekniska och ekonomiska nackdelar. Alternativet att bygga en tunnel mellan Granfors och Krångfors för att samla fallhöjden har utgått eftersom det valda alternativet bedöms mer fördelaktigt.

8. Samråd

En redogörelse för det samråd som skett inför ansökan finns i Bilaga 5, tillsammans med samrådsunderlag, annons, utskick, protokoll från möten samt sammanställning av de yttranden som inkommit.

Samrådet inleddes med möte med Länsstyrelsen i Västerbottens län. Därefter genomfördes skriftligt samråd och fysiska möten. Under samrådet har det getts möjlighet att inkomma med synpunkter på den planerade verksamheten. Synpunkter har inkommit från Länsstyrelsen, allmänheten, fastighetsägare, Krångfors FVO, Sametinget, Skellefteå kommun, Trafikverket samt Havs- och vattenmyndigheten. De synpunkter som huvudsakligen framförts redovisas nedan.

Länsstyrelsen har framfört bl.a. följande. Sökanden bör utförligt beskriva påverkan på miljö kvalitetsnormer och hur föreskrifter för vattenskyddsområdet beaktas, samt inhämta mer kunskap kring fornlämningar i anslutning till älvmagasinen. Länsstyrelsen har frågor rörande dammsäkerhet och risk för svallvågor i Granforsmagasinet vid frånslag i stationen.

Skellefteå kommun har haft synpunkter enligt följande. Sökanden behöver förtydliga hur arbetet med ändringstillståndet påverkar möjligheten att implementera moderna miljövillkor enligt den nationella planen. Sökanden behöver inventera berörda mark- och vattenområden samt utreda och beskriva förändringar och kompensationsåtgärder avseende dessa områden. Vidare behöver sökanden beskriva om områdena berörs av invasiva arter.

Krångfors FVO har lämnat ett yttrande med omfattande information om fiske och fiskfauna i de berörda magasinerna. De har även lämnat synpunkter enligt följande. Sökanden ska utförligt redogöra för kraftverkets reglering och hur detta kommer att förändras efter utökningen. Vidare ska sökanden redogöra för skyddsåtgärder avseende fisk och musslor, tillgänglighet till älven för bätisättning samt återställande av närmiljö och naturområden som förstörs under byggtiden. Öringsfisket nedströms kraftstationen är relativt bra, vilket tyder på att det finns lekområden i strömpartiet nedströms. Ansökt verksamhet får inte förändra de hydrologiska förutsättningarna nedströms kraftstationen så att populationen påverkas negativt.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har lämnat följande synpunkter. Sökanden ska motivera varför etableringen av två nya vattenkraftstationer betraktas som en ändring av befintliga verksamheter. Det behövs en beskrivning av hur de föreslagna ändringarna förhåller sig till gällande miljö kvalitetsnormer.

Trafikverket har framfört synpunkter enligt följande. Sökanden ska redovisa eventuell påverkan på statliga infrastrukturanläggningar längs Skellefteälven, samt de åtgärder som kan vidtas för att minimera påverkan. Det krävs även en redovisning av den kumulerade effekten, med tanke på att flera kraftanläggningar påverkas av ökad avledning.

Sametinget har framfört att synpunkterna från samebyarna Maskuare och Mausjaure måste beaktas så att renskötseln inte försvåras.

Närboende har framfört att det bör framgå hur vägen till masshanteringsplatsen ska anpassas vid återställning samt att sökanden ska redogöra för hur båtrampen ska anpassas.

Synpunkterna redovisas närmare och kommenteras i samrådsredogörelsen.

9. Miljökonsekvenser

9.1 Sammanfattning

Planerade åtgärders förväntade påverkan på omgivningen beskrivs närmare i miljökonsekvensbeskrivningen Bilaga 3, avsnitt 7 och sammanfattas kort nedan.

De planerade arbetena förväntas medföra vissa olägenheter för omgivningen under tiden för arbetenas utförande, främst på grund av buller. Långsiktigt bedöms åtgärden innebära en obetydlig konsekvens eftersom bullret enbart pågår under byggtiden. Därutöver bedöms verksamheten inte medföra förändrad miljöpåverkan jämfört med nuläget.

Utbyggnaden av kraftverket kommer innebära att en redan ianspråktagen naturresurs kan utnyttjas på ett mer effektivt sätt med liten påverkan på omgivningen. Med allt större inslag av intermittent energi och eventuellt kommande behov av elenergi i bl.a. transportsektorn och industrin, kommer behovet av balans- och reglerkraft att öka i omfattning. En effektivisering av befintliga vattenkraftverk innebär mindre negativa miljökonsekvenser jämfört med en ny kraftbyggnad och dämning.

9.2 Vattenmiljö

Utbyggnaden av kraftverket kommer medföra en ökad vattenavledning och en förändrad strömbild i områdena närmast uppströms och nedströms kraftverket. Variationen i vattenhastighet kommer bli störst nedströms utloppet från aggregat G3. Det nya aggregatets utlopp är emellertid mycket kort och påverkar bara ett begränsat område omedelbart nedströms dammen.

Konsultbolaget Aquabiota har utfört en eDNA undersökning och Skellefteå kommun har under 2015 undersökt gynnsamma harrangelområden vid Granfors kraftverk. Sökanden har låtit genomföra fältundersökningar innefattande elprovfiske, inventering av flodpärlmussla i huvudfåran och bottenfilmning. Förändringarna i flödes hastigheten bedöms inte försämra förhållandena för vare sig fisk eller musslor på något betydande sätt. Åtgärder bedöms medföra en liten negativ konsekvens på vattenmiljön i arbetsfasen och en obetydlig konsekvens för vattenmiljön i driftsfasen.

Utifrån att flödesförhållandena vid högvattenstånd förväntas bli ungefär desamma som i nuläget bedöms de planerade åtgärder ha en försumbar påverkan på erosionsrisken utmed stranden.

9.3 Naturmiljö

De naturområden som påverkas av de planerade områdena är främst arbetsområdet för upplag, bodar och kontor, där röjning kommer ske. Området bedöms inte hysa några påtagliga naturvärden. Skyddsvärda naturområden finns dels vid dammens södra landfäste där en skoglig nyckelbiotop och en bäckravin är belägen, och dels i anslutning till en älvbrink utfylld med rensningsmassor på den västra stranden ca 700 m nedströms dammen där en skoglig nyckelbiotop finns. Naturområdena är belägna långt från arbetsområdet och riskerar inte att påverkas negativt. Verksamheten bedöms medföra en obetydlig konsekvens för den landanknutna naturmiljön, både i arbetsfasen och under driftsfasen.

9.4 Rennäring

Stränderna kring Granfors kraftverk är utpekade som riksintresse för rennäringen och är kärnområden för samebyarna Mausjaure och Maskaure. Eftersom det nya aggregatet integreras i

befintlig dammbyggnad i stället för att ny mark tas i anspråk bedöms påverkan på rennäringsen bli begränsad till byggtiden då projektet kan medföra störningar i form av buller och transporter. Långsiktigt innebär projektet dock ingen påverkan på riksintresset eftersom störningarna kommer att upphöra när bygghuset är över.

9.5 Kulturmiljö

Granfors ligger inom ett område med särskilt värdefulla sötvattensmiljöer för kulturmiljövård, framtaget utifrån miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag. Värde motiveras bl.a. med "älvsträcka med framträdande exempel på utnyttjande av vattenkraft under 1800-talet och tidigt 1900-tal. Två nationellt betydelsefulla kraftstationer (Skellefteälvens första och andra)". Finnfors och Krångfors är de betydelsefulla stationerna. Granfors anlades senare och är inte av jämförbart intresse ur kulturmiljövårdssynpunkt.

I anknytning till Granforsmagasinet förekommer två forn- eller kulturlämningar. Det rör sig dels om en boplatz med okänd utsträckning och skrävsten i erosionshak har påträffats och dels om en fångstgrop omgiven av en vall.

Projektet bedöms inte ha någon negativ påverkan på identifierade kulturintressen, och med hänsyn till att förändringarna i flödesbild och vattenhastighet som uppkommer till följd av utbyggnaden är så små att de bedöms ha en försumbar inverkan på förhållandena längs älvstränderna, bedöms inte heller ytterligare utredningar erforderliga. Sammantaget bedöms verksamheten medföra obetydliga konsekvenser för kulturmiljön i samtliga faser.

9.6 Skyddade områden

Granfors kraftverk ligger inom Skellefteådalens vattenskyddsområde. De planerade åtgärderna förläggs i den sekundära och tertiära zonen i vattenområdet. Skyddsåtgärder föreslås för att undvika skada på vattenskyddet enligt Bilaga 3, avsnitt 9.

Området för åtgärderna omfattas av strandskyddsbestämmelser. Placeringen av den nya kraftstationen påverkar inte den allemansrättsliga tillgången till strandområdet vid Granfors negativt. Vissa störningar på växt- och djurlivet kan uppkomma under byggtiden men bedöms vara övergående. Anläggningen måste för sin funktion ligga vid vattnet och behovet kan inte tillgodoses utanför området.

9.7 Boendemiljö och enskilda intressen

Under tiden för arbetenas utförande kommer utbyggnaden av Granfors kraftverk generera buller och ökade transporter. Det finns ett fåtal fritidshus vid älven men närmst belägna hus är ca 150 m från arbetsområdets yttre gräns. Inför sprängningsarbeten kommer en sprängningsexpert anlitas för att göra en riskbedömning. Avståndet till närmsta hus bedöms vara tillräckligt långt för att det inte ska uppstå några skador till följd av vibrationer vid sprängning. Sökanden kommer sträva efter att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från byggarbetsplatser, NFS 2004:15. Sprängning, krossning m.m. kommer begränsas till dagtid (kl. 07-19). Närboende kommer också att hållas informerade om arbetenas fortskridande och när de moment rörande bergschakt som bedöms vara mest störande planeras in kommer detta att påtalas i förväg.

Det saknas registrerade brunnar för dricksvattenuttag och energiutvinning. Det är dock sannolikt att det förekommer oregistrerade brunnar i området. Baserat på avståndet till verksamhetsom-

rådet och att den planerade verksamheten inte bedöms medföra någon förändring av grundvattenförhållandena bedöms inte några enskilda brunnar påverkas.

Under driftskedet bedöms inte några negativa konsekvenser uppkomma för närboende.

10. Miljökvalitetsnormer för vatten

10.1 Klassificering och normsättning

Skellefteälven är ett av Sveriges mest reglerade vattendrag och av nationell betydelse för elsystemet. Detta har även återspeglats i normsättningen inom vattenförvaltningen och samtliga nu berörda vattenförekomster är klassade som kraftigt modifierade (KMV) samt omfattade av undantag med hänsyn till energiintresset, se Bilaga 3, avsnitt 8.

Mindre stränga kvalitetskrav har ställts för de vattenförekomster där genomförandet av samtliga åtgärder för att nå god ekologisk potential bedömts orimliga eller omöjliga. Vattenförekomsten Granforsens dämningssområde (WA39764387), Skellefteälven (WA55530631) och Krångorsdammen (WA74733355) har därför fått miljökvalitetsnormen Måttlig ekologisk potential till 2039. Vattenförekomsterna Skellefteälven (WA35039725) och Selforsmagasinet (WA19546712) har fått miljökvalitetsnormen God ekologisk potential till år 2039.

10.2 Påverkan på miljökvalitetsnormerna

10.2.1 Biologiska och fysikaliska kvalitetsfaktorer

Av de biologiska kvalitetsfaktorerna är endast Fisk klassad i de berörda vattenförekomsterna. Bedömningen av kvalitetsfaktorn Fisk är en expertbedömning baserad på den hydromorfologiska påverkan på vattenförekomsterna. Genom att påverkan på vattenförekomsternas hydromorfologiska tillstånd bedöms bli mycket liten kan inte heller någon påverkan på kvalitetsfaktorn Fisk förväntas. Övriga biologiska kvalitetsfaktorer bedöms inte bli påverkade.

Den aktuella verksamheten bedöms inte ha någon påverkan på de fysikalisk-kemiska kvalitetsnormerna.

10.2.2 Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer

Den aktuella verksamheten har inte någon påverkan på konnektiviteten i de berörda vattenförekomsterna. Konnektiviteten i längsgående riktning är fortsatt påverkad av att dammen vid Granfors utgör ett definitivt vandringshinder. De planerade åtgärderna bedöms inte utgöra något hinder för att senare förbättra konnektiviteten. Sidledes konnektivitet påverkas inte, då verksamheten inte innebär någon förändring av tidigare tillämpade dämningss- och sänkningsgränser i de berörda vattenförekomsterna.

Påverkan på hydrologisk regim kan främst uppkomma på parametern "Flödets förändringstakt i vattendrag" samt på "Vattenståndets förändringstakt i sjöar". Övriga parametrar bedöms inte påverkas, då de främst är kopplade till befintlig utbyggnad och/eller årsreglering. Genom att vattendraget redan är kraftigt modifierat till följd av vattenkraft bedöms den ekologiska effekten av potentiella variationer i dygnsflöden vara obetydlig. Någon otillåten försämring av kvalitetsfaktorn hydrologisk regim bedöms därmed inte uppkomma.

Morfologiskt tillstånd bedöms inte påverkas av de aktuella åtgärderna.

11. Tillåtlighetsfrågor

Alla som vidtar en åtgärd eller bedriver en verksamhet ska uppfylla miljöbalkens allmänna hänsynsregler i 2 kap. 2–6 §§. Med hänsyn till att ansökan endast omfattar en ökad avledning vid befintlig anläggning har vissa av hänsynsreglerna en begränsad relevans för ansökan. Här kan dock särskilt framhållas att sökanden, vid framttagande av miljökonsekvensbeskrivning samt underlag till denna har anlitat konsulter med särskild sakkunskap inom området. Vidare kan konstateras att vattenkraftproduktion är en förnybar energikälla och att åtgärder för att höja effektiviteten vid ett befintligt kraftverk utan påtagliga negativa konsekvenser för vattenmiljön är önskvärt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och i linje med den nationella planen för vattenkraften. Sökanden anser att ansökan uppfyller kraven på tillåtlighet enligt 2 kap. miljöbalken.

Vidare avser ansökan en verksamhet som är anmäld till den nationella planen för omprövning av vattenkraft och någon lämplighetsprövning ska således inte ske i fråga om prövningens omfattning och möjligheten att meddela ett ändringstillstånd.

12. Förslag till villkor och skyddsåtgärder

12.1 Villkor för ändringstillståndet

Konsekvenserna av den ansökta verksamheten förväntas vara begränsade och främst hänförliga till störningar under anläggningsskedet. Den utökade vattenavledningen kan bedrivas inom ramen för nu gällande villkor för verksamheten. Ytterligare villkor för ändringstillståndet föreslås därmed inte för driftskedet.

Sökanden föreslår dock att det för ändringstillståndet, utöver för kraftverket gällande villkor, även föreskrivs ytterligare villkor för anläggningsskedet.

1. Arbetena ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i målet.
2. Arbeten i vatten ska utföras så att störande grumling begränsas i möjligaste mån och erforderlig beredskap ska finnas för att undvika utsläpp av förorenade ämnen.
3. Inom arbetsområdet ska fordon och arbetsmaskiner använda drivmedel och oljor som uppfyller miljöklass 1 samt ha tillgång till saneringsutrustning. Uppställning och tankning av fordon och arbetsmaskiner ska vara anordnad så att de följer skyddsföreskrifterna för vatten-skyddsområdet och så att eventuellt läckage kan samlas upp och förhindras nå omgivande mark, vattendrag, sjö och grundvatten.
4. Arbetena ska utföras med iakttagande av Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från byggplatser (NFS 2004:15).
5. Sökanden ska ge in ett kontrollprogram för arbetenas genomförande. Kontrollprogrammet ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader före arbetena påbörjas.

12.2 Skyddsåtgärder och kontrollprogram

Ett kontrollprogram kommer att tas fram för att förebygga och följa upp relevanta aspekter av projektets miljöpåverkan under anläggningsskedet. Förslag till innehåll i kontrollprogram redovisas i Bilaga 3, avsnitt 9.

Vidare föreslås ytterligare ett antal skydds- och försiktighetsåtgärder.

13. Särskilda frågor vid vattenverksamhet

13.1 Fastighetsförhållanden och rådighet

Granfors kraftverk är beläget inom fastigheten Skellefteå Högnäsfors 1:12. Delar av dammen ligger inom Skellefteå Plan 1:12 och Skellefteå Myckle 5:7.

En fastighetskarta biläggs som Bilaga 4:1.

Den ansökta verksamheten avser ytterligare avledning genom kraftverket inom ramen för rådande dämnings- och sänkningsgräns och ingen ytterligare fallhöjd tas i anspråk. Rätten att utnyttja strömfallet framgår av tidigare meddelat tillstånd för anläggningen och är knuten till strömfallsfastigheten Skellefteå Högnäsfors 1:12, som ägs av Skellefteå kommun.

Kraftverket drivs av Skellefteå Kraft med stöd av arrendeavtal med kommunen och bolaget har rådighetsmedgivande för de åtgärder som krävs för att öka vattenavledningen från anläggningen, se Bilaga 4:3. Erforderlig rådighet föreligger därmed för ansökt åtgärd.

13.2 Sakägare och ersättningsfrågor

En ansökan om tillstånd till vattenverksamhet ska enligt 22 kap. 1 § 2 st. 1 p. miljöbalken innehålla en förteckning över de fastigheter som tas i anspråk för vattenverksamheten med uppgift om ägare och berörda innehavare av särskild rätt till fastigheterna. Vilka fastigheter som ska anses berörda av en vattenverksamhet framgår av 9 kap. 2 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (LSV), där det bl.a. anges att så är fallet när fastigheten eller dess vatten tas i anspråk för verksamheten eller när verksamheten kan medföra skador på mark eller vatten som tillhör fastigheten.

Sökanden bedömer att det inte finns några sakägare som kan anses berörda på det sätt som avses i 9 kap. 2 § LSV, då den ökade avledningen sker inom redan ianspråktagen fallhöjd och inte kan förväntas medföra ytterligare skada för berörda fastighetsägare eller nyttjanderättshavare.

En förteckning av de fastigheter som bedöms påverkas, men som inte anses vara sakägare, finns bilagd ansökan, se Bilaga 4:2.

13.3 Tid för oförutsedd skada

Sökanden anser inte att det finns skäl att förvänta att någon skada uppkommer med anledning av ansökt verksamhet. Skulle sådana emellertid uppkomma har föreslagits en tid för anmälan om oförutsedd skada om 5 år från arbetstidens utgång.

13.4 Tid för utförande av arbeten

Sökanden bedömer att ansökta åtgärder kommer att vidtas under ca 4–5 år och avser påbörja arbetena så snart som möjligt efter att tillstånd meddelats. Sökanden föreslår därför att tiden för utförande av ansökta åtgärder fastställs till 7 år.

13.5 Särskilda avgifter

13.5.1 Fiskeavgift

Med hänsyn till att ingen skada på fisket kan förväntas uppstå anser sökanden att särskild fiskeavgift enligt 6 kap. 5 § LSV inte ska åläggas sökanden. Inte heller anser sökanden att det föreligger grund för uttag av allmän fiskeavgift med stöd av 6 kap. 6 § LSV då den ökade vattenavledningen inte kan antas skada fisket eller orsaka en inte obetydlig ändring i de naturliga vattenståndsförhållandena.

13.5.2 Bygdeavgift

Enligt bestämmelserna i 6 kap. LSV ska bygdeavgift bestämmas i vissa vattenmål. Av 6 kap. 2 § LSV framgår att en avgiftsenhet för vattenkraftverk är ”varje enhet installerad generatoreffekt som omfattar tio kilowatt intill 150 procent av effekten vid medelvattenföring och varje enhet om tjugo kilowatt därutöver”.

Den utökade effekten vid Granfors kraftstation innebär en utvidgning av verksamheten vid en befintlig vattenkraftstation och en eventuell bygdeavgift ska därför utgå enbart för utvidgningen. Nedanstående specifikationer gäller för Granfors kraftstation:

- Installerad generatoreffekt före ombyggnad var 39 MW vid utbyggnadsvattenföringen 260 m³/s,
- Installerad generatoreffekt efter reinvestering och installation av ytterligare aggregat är 58 MW vid utbyggnadsvattenföringen 370 m³/s,
- Medelvattenföringen uppgår till 170 m³/s.

Detta innebär att antalet tillkommande avgiftsenheter uppgår till 1 900. Sökanden anser att avgiftsklass 1 ska tillämpas då ansökan inte innebär någon skada eller påverkan av betydelse för omgivningen.

14. Övrigt

14.1 Prövningsavgift

Nu föreliggande ansökan innefattar ökad vattenavledning samt byggande i vatten. Grundavgiften för prövning enligt 3 kap. 4 § förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken ska motsvara kostnaderna för utförandet av det ansökta vattenföretaget. Kostnaden för de byggnadsåtgärder som omfattas av ansökan uppgår till ca 840 Mkr. Grundavgiften ska därmed bestämmas till 400 000 kr. Tilläggsavgift utgår då inte, enligt 3 kap. 5 § samma förordning.

14.2 Tillgänglighet

Sökanden föreslår att handlingarna i målet görs tillgängliga på Skellefteå Kraft AB:s webbplats;
<https://www.skekraft.se>.

Stockholm som ovan,

Skellefteå Kraft AB, genom

Agnes Larfeldt
Advokat
+ 46 (0)70 388 38 22
agnes@agnesadvokater.se

Tove Fohrman
Bitr. jurist
+ 46 (0)70 388 38 23
tove@agnesadvokater.se